

Köhler, Piotr

Zebranie Sekcji Historii Botaniki podczas 50 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Kraków, 26.06.-1.07.1995 r.

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 40/3, 223-225

1995

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.



Niejako w dyskusji – choć to były osobiste wspomnienia o Profesorze – głos zabierali kolejno: profesor Władysław Krajewski, który wspominał o udziale Eugeniusza Olszewskiego w prowadzonym przez siebie na Uniwersytecie Warszawskim seminarium z filozofii nauki; profesor Ignacy Malecki mówił o bliskiej i owocnej współpracy z E. Olszewskim w Komitecie Naukoznawstwa PAN i redakcji kwartalnika „Zagadnienia Naukoznawstwa”; profesor Alfred Wiślicki podnosił wielkie zasługi E. Olszewskiego w organizowaniu międzynarodowej współpracy w zakresie historii techniki, był On – jak ujął A. Wiślicki – przez wiele lat „pomostem” kontaktów badaczy „Wschodu” i „Zachodu”, szczególnie w ramach współorganizowanego przez Niego Komitetu Międzynarodowej Współpracy w Zakresie Historii Techniki (ICOHTEC), pierwszej międzynarodowej organizacji historyków techniki, której był pierwszym i długoletnim przewodniczącym (prezydentem), a następnie prezydentem honorowym.

Kilkugodzinne spotkanie podsumował jego organizator, dyrektor Jerzy Jasiuk. Wszystkie wystąpienia zostały nagrane na taśmach magnetofonowych, które są przechowywane w Muzeum Techniki w Warszawie.

Jerzy Rózewicz
(Warszawa)

ZEBRANIE SEKCJI HISTORII BOTANIKI
PODCZAS 50 ZJAZDU POLSKIEGO TOWARZYSTWA BOTANICZNEGO
KRAKÓW, 26. 06–1.07 1995 r.

W dniach od 26 czerwca do 1 lipca 1995 r. odbywał się w Krakowie jubileuszowy 50 Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego, zorganizowany przez Oddział Krakowski Towarzystwa. Wzięła w nim udział rekordowa liczba uczestników – 850 botaników (Towarzystwo liczy około 1250 członków). Wygłosili oni 190 referatów i zaprezentowali 390 posterów. Obrady plenarne odbyły się w kinie „Kijów”, zaś sympozja tematyczne i obrady poszczególnych sekcji – w audytoriach i salach Wydziału Leśnego i Wydziału Ogrodniczego Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja.

Sekcja Historii Botaniki zebrała się 28 czerwca, obrady prowadził prof. dr hab. Tomasz Majewski (SGGW – Warszawa), wygłoszono 5 referatów i zaprezentowano jeden poster. W referacie *Kolekcje polskich przyrodników w zielniku A. Rogowicza*¹ dr Mirosław Szewera (Instytut Botaniki im. M.G. Chołodnego Narodowej Akademii Nauk Ukrainy, Kijów) omówił historię zielnika Panasa Semenowicza Rogowicza (1812–1878). Kolekcja ta jest jedną z najwcześniejszych, jakie zebrano na terenach obecnej Ukrainy, zawiera wiele typów nomenklatorycznych (czyli okazów roślin, które posłużyły do opisu i opublikowania nowych gatunków) przede wszystkim rodzajów *Artemisia*, *Cerastium*, *Oenothera*. Zbiór ten wymaga

opracowania w aspekcie historycznym i florystycznym. Wiele okazów otrzymał P.S. Rogowicz od przyrodników polskich – prelegent omówił zbiory ośmiu z nich (m.in. A. Andrzejowskiego, T. Augustynowicza, K. Jelskiego, J. Łagowskiego). *Nieznane początki Polskiego Towarzystwa Botanicznego* były tematem wystąpienia dr Piotra Köhlera (UJ). Towarzystwo to rozpoczęło działalność Zjazdem Założycielskim, który odbył się w Warszawie w dniach 9 i 10 kwietnia 1922 r. Wcześniej, bo już 9 lutego 1922 r., funkcjonowało w Krakowie pod kierunkiem Władysława Szafera (1886–1970) Krakowskie Towarzystwo Botaniczne². Tematem kolejnego referatu był *Księgozbiór Franciszka Scheidta*. Dr Wanda Grębecka (IHNPAN, Warszawa) przypomniała pokrótce postać tego przyrodnika: F. Scheidt (1759–1807) uzyskał doktorat na Uniwersytecie Krakowskim, w latach 1787–1805 kierował Ogrodem Botanicznym w Krakowie, ostatnie dwa lata swego życia spędził w Krzemieńcu, gdzie pozostawił dla tamtejszego Liceum swoją bibliotekę. Wystąpienie swoje prelegentka oparła na analizie zachowanego w Bibliotece Narodowej Akademii Nauk Ukrainy w Kijowie katalogu księgozbioru F. Scheidta (336 tytułów w 943 woluminach) – w zbiorze tym przeważały dzieła z nauk ścisłych. Tematem referatu mgr inż. Magdaleny Mularczyk (UWr.) było *Życie i działalność naukowa profesora Heinricha Roberta Göpperta (1800–1884)* – długoletniego dyrektora Ogródu Botanicznego we Wrocławiu, twórcy i budowniczego modelu, obrazującego przekrój geologiczny wałbrzyskiego złoża węglowego (1856). Piąty referat, nie ujęty w drukowanym *Programie 50 Zjazdu PTB*, wygłosił prof. dr hab. Krzysztof Rostański (UŚ). W wystąpieniu swym prelegent omówił *Nieznane fakty dotyczące niemieckiej linii potomków profesora Edwarda Strasburgera (1844–1912)*. Dr Paweł Mikołaj Loro (WSP, Olsztyn) był autorem jednego posteru *Historia badań botanicznych w Polsce północno-wschodniej i na terenach przyległych*, obrazującego zarówno tereny badań, jak ich wyniki w postaci spisu publikacji wydanych w latach 1590–1942.

Dyskusja po referatach skupiła się na problemie badania ziem polskich, znajdujących się obecnie w innych państwach (Ukraina), jak i rejonów obecnie należących do Polski, a będących w przeszłości częściami innych krajów (Dolny Śląsk, Warmia i Mazury). Ziemie te, badane często przez najwybitniejszych botaników Europy (np. Mazury), powinny stać się przedmiotem zainteresowania polskich historyków nauki. Dzieje ich poznania winny się stać wspólnym dorobkiem nauki obu krajów.

W czasie Zjazdu czynna była wystawa starych druków botanicznych ze Zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej.

Przypisy

¹ Rogowicz, wybitny botanik kijowski, występuje w literaturze rosyjskiej pod imieniem Atanazy. Stąd w streszczeniu, opublikowanym w materiałach Zjazdu jest zapis A.S. Rogowicz; w literaturze ukraińskiej imię to brzmi, zgodnie z językiem ukraińskim Panas Semenowicz.

² Historię Krakowskiego Towarzystwa Botanicznego omawia P. Köhler w niniejszym numerze „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” s. 145–163.

Piotr Köhler
(Kraków)

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI HISTORYKÓW
SUBDZIEDZINY CHEMII W DELFACH

W dniach 21–24 maja 1995 r. odbyła się w Delfach (Grecja) kolejna konferencja historyków subdziedziny chemii, zorganizowana przez European Science Foundation. Konferencja kontynuowała w swych obradach rozważania nad tym samym tematem, co poprzednia, która odbyła się w dniach 17–20 września 1994 r. w Dublinie (Irlandia)¹, a mianowicie: *Rozwój chemii w narodowych granicach (The Development of Chemistry within National Boundaries)*.

W konferencji w Delfach uczestniczyli badacze z jedenastu zaledwie krajów: Wielkiej Brytanii (6), Belgii (2), Włoch (2), Danii (1), Francji (1), Grecji (1), Litwy (1), Niemiec (1), Polski (1), Portugalii (1), Stanów Zjednoczonych A.P. (1), a także kilku studentów wydziałów chemicznych greckich uczelni. Wygłoszono następujące referaty (niektóre kontynuowały prezentację problematyki przedstawionej w 1994 r. w Dublinie): William H. Brock (Wielka Brytania): *William Crookes (1832–1918). Sylwetka brytyjskiego chemika*; Nathan M. Brookes (Stany Zjednoczone): *Ewolucja chemii w osiemnastym i dziewiętnastym wieku w Rosji*; Luigi Cerruti (Włochy): *Walka bez końca: chemia, przemysł i władza polityczna w latach 1902–1939 we Włoszech*; Antonio Amorim Da Costa (Portugalia): *Portugalia – narodowy charakter a rozwój chemii w XIX i na początku XX wieku oraz Przeciwwgorączkowy środek z kory chinowej i inne substancje roślinne. Portugalska chemiczna kontrowersja w XIX wieku*; Maurice P. Crosland (Wielka Brytania): *Organizacja chemii w dziewiętnastowiecznej Francji*; Kostas Gavroglu (Grecja): *Nowe idee chemiczne w XIX stuleciu w Grecji. Wstępna dyskusja*; David M. Knight (wielka Brytania): *Chemia na przybrzeżnej wyspie: Brytania w latach 1789–1840*; Helge Ktagh (Dania): *Niektóre tematy dotyczące rozwoju chemii w Danii i Norwegii w XIX stuleciu: medycyna, przemysł, uniwersytet, liberalne państwo a nowi profesjonaliści*; Gerrylyn K. Roberts (Wielka Brytania): *Uprawianie zawodu chemika w latach 1887–1939 w Anglii: wizerunek Wydziału Chemicznego*